

La presentació sobre el dret a l'educació inclusiva dels infants amb Trastorn de l'Espectre Autista (TEA), elaborada en el marc de les activitats de Il·lustre Colegio de la Abogacía de Barcelona a la ciutat de Barcelona.

Avui en dia i, cada cop amb més intensitat, es parla de l'Autisme/TEA en molts àmbits diferents de la nostra societat. En aquest escrit en parlo.

En primer lloc, cal destacar que el TEA no és una condició única ni homogènia, sinó un espectre ampli amb perfils molt diversos. Les persones amb autisme poden presentar diferències significatives en l'origen biològic, el desenvolupament neurològic i les manifestacions conductuals.

Aquesta heterogeneïtat implica que no existeix una sola causa ni una única forma d'expressió del trastorn. Les investigacions actuals identifiquen subgrups amb característiques genètiques i conductuals diferenciades, així com la presència freqüent d'altres condicions associades, com el trastorn per dèficit d'atenció o els trastorns d'ansietat. Aquesta visió reforça la idea que l'atenció educativa i terapèutica ha de ser individualitzada.

Pel que fa a l'etiologia, cal subratllar que el TEA té una base genètica important, tot i que no existeix un "gen de l'autisme". Moltes variants genètiques associades són mutacions "*de novo*", és a dir, apareixen de manera espontània i no necessàriament són hereditàries. La recerca actual se centra a comprendre com aquestes variacions influeixen en el desenvolupament cerebral primerenc. Tanmateix, es reconeix que no tots els casos tenen una causa genètica identificable, fet que confirma la complexitat multifactorial del trastorn.

Un altre aspecte rellevant és l'augment progressiu dels diagnòstics. Segons dades de l'organisme Centers for Disease Control and Prevention (CDC), als Estats Units s'estima una prevalença aproximada d'1 de cada 31 infants de vuit anys, xifra que representa un increment respecte a dècades anteriors. Aquest augment també s'observa en adults i en dones, col·lectius que històricament han estat infra-diagnosticats. A Catalunya i a Espanya, els informes educatius mostren un creixement sostingut del nombre d'alumnes diagnosticats durant l'última dècada, amb increments significatius des del 2011. Les estimacions situen la prevalença general entre l'1% i el 3% de la població infantil.

En relació amb l'abordatge terapèutic, és precís destacar la importància de les intervencions conductuals intensives i precoces, especialment les basades en l'anàlisi aplicada del comportament (ABA). Aquest tipus d'intervenció és considerada

una pràctica basada en l'evidència per institucions com la American Psychological Association i l'oficina del US Surgeon General.

Aquestes metodologies se centren a millorar habilitats de comunicació, aprenentatge i adaptació social, reduint conductes que interfereixen en el desenvolupament educatiu. Paral·lelament, s'estan investigant tractaments farmacològics per abordar símptomes específics com la irritabilitat o la hiperactivitat, però es remarca que actualment no existeix cap medicació que "curi" l'autisme.

Cal reflexionar també, sobre un aspecte social important: la "invisibilitat" de moltes persones amb TEA. A diferència d'altres condicions, l'autisme sovint no presenta trets físics evidents ni implica risc vital directe, fet que pot dificultar la comprensió social de les seves necessitats. Aquest fenomen reforça la necessitat d'entendre l'autisme des del paradigma de la neuro-divergència, que promou la diversitat neurològica com una variació natural de la condició humana.

Des d'aquesta perspectiva, es posa un èmfasi especial en el paper de les famílies i dels professionals. L'atenció adequada requereix intervencions primerenques, intensives i sostingudes, així com suport emocional i educatiu a l'entorn familiar. Igualment, és per destacar la importància de la formació continuada dels professionals que treballen amb infants amb TEA, assegurant estàndards de qualitat en contextos educatius i comunitaris.

El nucli central de la presentació és el dret a una educació inclusiva. No es tracta únicament de proporcionar respostes o assistència, sinó de garantir un tracte digne i igualitari, amb les mateixes oportunitats que la resta d'alumnes. Això implica adaptar els sistemes educatius a les necessitats individuals, oferir suports personalitzats i promoure entorns flexibles que respectin les diferències. Cada infant amb TEA té potencialitats i reptes específics, i el sistema educatiu ha de respondre a aquesta diversitat.

Finalment, cal remarcar que la inclusió educativa no pot entendre's de manera aïllada, sinó com part d'un procés vital més ampli. L'objectiu és millorar la qualitat de vida de les persones amb autisme al llarg de totes les etapes: infància, adolescència i vida adulta. Aquesta visió integral requereix coordinació entre educació, salut i serveis socials.

En síntesi, la presentació conclou que l'augment dels diagnòstics, el coneixement científic creixent i l'enfocament basat en drets obliguen a reforçar els sistemes d'inclusió educativa. Només mitjançant intervencions primerenques, suport familiar, formació professional i adaptacions escolars efectives es pot garantir que els infants

amb TEA desenvolupin al màxim les seves capacitats. També es fa referència a iniciatives i recursos d'entitats com Autism Speaks, que contribueixen a la difusió de coneixement i suport a les famílies, reforçant el compromís social amb la inclusió real.

Víctor Rodríguez
Director Lovaas Foundation.
Psicólogo y Logopeda. Col.13.609